

Per què volem dir “sí” a la Constitució europea?

INTERVENCIÓ DE MIQUEL ICETA A LA JORNADA DE DEBAT “SÍ A EUROPA, SÍ A LA CONSTITUCIÓ EUROPEA”
ORGANITZADA A BARCELONA PEL GRUP SOCIALISTA AL PARLAMENT EUROPEU (11.12.2004)

-- versió no corregida --

El dia 18 de juny de 2004, els caps d'Estat i de Govern de la Unió Europea aprovaven el Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa. Poc després, la Confederació Europea de Sindicats feia públic el seu suport, i el 24 de juliol, el 10è Congrés del PSC aprovava per unanimitat el seu suport a la Constitució europea.

Un periodista em preguntava com era possible aquesta unanimitat dels més d'un miler de delegats. Jo li responia, tot seriós, dient-li: és que estem tots molt convençuts! I, després, mig rient, li deia: com es preveu que farem sols la campanya pel “sí” a Catalunya, els menys convençuts no han volgut quedar-se al marge del combat.

I efectivament recordeu com en aquells dies gairebé tothom, llevat dels socialistes, estava pel “no”, fins i tot, José María Aznar criticava la Constitució aprovada per un govern que ja no era dels seus.

Després el PP va decidir no fer-li cas, llàstima que només hagi estat en aquesta ocasió, i en coherència amb la seva tasca a la Convenció Europea i com anterior govern d'Espanya va defensar el “sí”.

Després va venir Unió Democràtica, coherent amb la seva història, corrent el risc de distanciar-se del seu soci de Federació, però decidida a donar el “sí”.

Després CDC, que s'havia decidit pel "no", posa *in extremis* unes condicions que sabia per endavant que es complirien, per poder canviar de posició, decantant-se pel "sí", que és el que voldria Artur Mas si li deixen fer.

Després a Iniciativa es va anar desenvolupant un debat encapçalat per Antoni Gutiérrez Díaz, el Conseller Milà, els sectors eurocomunistes (més euro que comunistes) i la militància més lligada a Comissions Obreres, que van assolir més d'un 35% a favor del "sí" en la consulta interna desenvolupada a ICV, guanyant a llocs tant significatius com Santa Coloma de Gramenet o empatant a Sabadell. Paral·lelament els verds europeus, referent internacional d'ICV, s'han decantat pel "sí". Gent com Daniel Cohn-Bendit, Dominique Voynet, Mònica Frassoni. O com José María Mendiluce.

I ara sembla que a ERC s'obre pas una posició més matisada que el "no" sense fissures anunciat abans de l'estiu. Segons han dit a la premsa, han comprovat com és de difícil convèncer les seves mares que votin "no".

En fi, fa mesos sols els sindicats i nosaltres estàvem pel "sí", i ara, feliçment, som multitud. "Más vale tarde que nunca".

Però el referèndum és el 20 de febrer. I és a la gent que cal convèncer, perquè participi i perquè aprovi la Constitució. Per tant, cal donar les nostres raons pel "sí". Sols si estem convençuts, podrem convèncer.

Com a reconeixement a la tasca de François Hollande, Primer secretari del Partit Socialista francès, que va defensar el “sí” en la consulta interna que va convocar quan els partidaris del “no” semblaven ser majoria en el seu partit, i que va guanyar de forma clara, utilitzaré alguns dels seus arguments.

Però deixeu-me, en primer lloc, utilitzar alguns arguments d'autoritat. A banda de la nostra resolució congressual que ja coneixeu, és clar. Arguments d'autoritat fruit de la nostra història. No haurien estat pel “sí” els fundadors del moviment socialista? Els que van ingressar a la Internacional? Els que s'oposaven a les guerres europees? No haurien estat pel “sí” els federalistes, com Pi i Margall, que parlava de “la confederación de los pueblos de Europa?”.

No haurien estat pel “sí” els exiliats que esperaven que la derrota del nazisme i del feixisme acabés també amb la dictadura de Franco? No haurien estat pel “sí” Josep Rovira, Josep Pallach i Paco Ramos? No haurien estat pel “sí” els fundadors del Moviment Europeu com Adroher Gironella? Què n'haurien dit en Ramón Fernández Jurado, en Pep Jai, la Maria Aurèlia Campmany, en Joaquim Jou, en Felip Lorda, en Juli Busquets, Joan Cornudella, Alexandre Cirici, Jordi Llimona, Miquel Casablanca, Antonio Santiburcio, Ernest Lluch, o Joan Reventós?

No hi ha dubte. Tampoc no dubto quina hauria estat l'opinió dels meus avis, que passaven a França només per poder dir que fins i tot es respirava diferent. O l'opinió del meu pare, que escoltava la BBC

per conèixer les pressions internacionals per aturar les penes de mort imposades per Franco al final de la dictadura.

A nosaltres, admiradors de Willy Brandt, d'Olof Palme, de François Mitterrand, de Bruno Kreisky, d'Enrico Berlinguer, no ens calen gaire més arguments. En tenim prou fent un petit repàs de la nostra història, dels nostres anhels, dels nostres somnis, que sols es podrien realitzar plenament en una Europa unida. La nostra llarga història, i la nostra petita història: jo recordo encara com el 1979 els joves socialistes, democristians i liberals impulsàvem la creació a Catalunya de la Joventut Europea Federalista.

Així, doncs, el nostre projecte polític, la nostra història, i les nostres vivències personals ens demanen un “sí” rotund.

Però no sols un “sí” idealista, també un “sí” pràctic. O no recordem l'important aportació dels fons de cohesió al desenvolupament d'Espanya en els anys 90? O l'oportunitat que ofereix als joves universitaris el programa ERASMUS?

Com diu François Hollande: “Europa s'ha construït en primer lloc al voltant d'un mercat comú i després d'una moneda única. És una potència econòmica incontestable; no és encara una potència política. La seva ampliació a vint-i-cinc exigeix dotar-la de mecanismes de decisió més clars i més simples, en el moment en què la reelecció de Bush confirma la voluntat dels Estats Units de decidir ells sols el futur del món. Dir “no” avui, és parilitzar per molt de temps la construcció europea.”

Hi ha qui diu que del “no” en sortiria una altra Europa més forta, més conforme als ideals de l’esquerra. No sé com arriben a aquesta conclusió. Com poden creure que retornant al Tractat de Niça i cercant una nova unanimitat, ara amb vint-i-cinc Estats membres, el resultat serà més avançat que el Tractat que se sotmetrà a referèndum el proper 20 de febrer? D’on ho treuen? Com arriben a aquesta conclusió? En què es basen? Tot apunta exactament en el sentit contrari: si guanya el “no”, tornem a Niça, després d’una crisi, una llarga paràlisi, tornar a començar, per arribar a un resultat que seria, amb tota probabilitat, menys satisfactori que l’actual.

En paraules de François Hollande: “el “no” provocaria una crisi europea sense que els que se’n mostren partidaris ens expliquin com la resoldrien, i no presenten, ni a França ni a Europa, cap alternativa a l’actual text. Els sobiranistes, els euroescèptics capitalitzarien la victòria del “no” i tindrien més influència en el moment de renegociar el text. Per negociar un millor tractat, els socialistes no poden remetre’s al Parlament europeu i la seva actual majoria de dretes, a un Consell europeu dominat per divuit governs conservadors, a la Comissió dirigida pel molt liberal i atlantista Barroso. En resum, Europa quedaria aturada i seria incapaç per molt de temps de disposar d’una Constitució”.

Ens hem afartat de cridar que un altre món és possible. Però un altre món no és possible sense avançar en la unitat política d’Europa. Una potència econòmica, unida políticament, al servei d’un determinat model social, d’un determinat ordre internacional que rebutgi l’unilateralisme practicat per Bush.

Certament Bush no vol una Europa més unida, que pugui alçar la veu per un nou ordre mundial més just, emparat en la legalitat internacional.

Però tampoc l'extrema dreta nacionalista no vol més Europa, no la volen els Le Pen i Haiders.

Per tot això no entenem els nacionalistes catalans que estan pel "no". Primer, perquè trenquen amb la millor tradició del catalanisme polític. Segon, perquè en aquesta Constitució, per primer cop, es recull la possibilitat del reconeixement oficial del català –com ja ha demanat el govern Zapatero-. Tercer, perquè s'ha arribat ja a l'acord sobre la presència dels governs autonòmics en les delegacions espanyoles davant les institucions de la Unió. Quart, com expliquen el seu "no", quan el PNB ja ha dit "sí". No serà per nacionalisme... serà per altres motius.

No entenem com algú que hagi aprovat els anteriors Tractats (Maastricht, Amsterdam, Niça), ara no vulgui donar suport a aquest. No és lògic.

I tampoc no entenem els independentistes que diuen "no". Si Catalunya fos independent votariem "sí", ens diuen. Però votant "no", el que estan fent és donar l'esquena a aquells als que un dia voldrien demanar l'ingrés... Un contrasentit.

Amb tot això no vull dir que la Constitució sigui perfecta. Ni molt menys! No consagra l'Europa federal i socialdemòcrata que voldríem. Però, per primer cop en la història, la fa possible. Per

nosaltres és un primer pas fonamental, imprescindible per a seguir avançant. Aquesta ha estat també la posició dels sindicats europeus, i no deixa de sorprendre que des de l'esquerra hi hagi qui vulgui donar lliçons d'esquerranisme o de com negociar als sindicats!

Acabo remarcant alguns aspectes altament positius del Tractat.

La Constitució europea sols comporta avenços i no introdueix cap retrocés amb respecte del Tractat de Niça –que és allà on tornariem si guanyés el “no”-.

Per primer cop es defineix la Unió Europea com a una Unió “d’Estats i *de ciutadans*”, és a dir, es posen las bases per a una veritable ciutadania europea.

El Tractat, per primer cop, inclou com a valors, principis i objectius de la Unió que són un compendi de les ambicions socials d’Europa: la llibertat, la democràcia, els drets humans, la pau i la igualtat entre ciutadans; “la igualtat entre homes i dones”, “la justícia i la protecció socials” i “la solidaritat”; la “economia social de mercat”, “la plena ocupació i el progrés social”, la lluita contra “l’exclusió i les discriminacions”; “la cohesió social i territorial”, “el desenvolupament sostenible”, “el comerç equitatiu” i “l’eradicació de la pobresa en el món”. Aquests valors, sens dubte, consagren el model europeu de societat, basat en l’ideal de justícia social.

Per primer cop, s’inclou en el Tractat la Carta de Drets Fonamentals, amb caràcter vinculant (és la Part II del Tractat) i amb força jurídica per ser invocats davant dels tribunals europeus. En aquest mateix

sentit, la Carta incorpora (i els consagra a escala europea) els drets socials clàssics dels assalariats, como el dret de vaga, el dret a la informació dels treballadors, el dret a la negociació col·lectiva, o la protecció contra els acomiadaments abusius. Constitucionalitza el diàleg social i la participació dels agents socials en la política de la Unió.

Ens queixàvem, amb raó, de que Europa sols s'ocupava de l'economia, del mercat, de la moneda; el tractat li dóna per fi un contingut social i permet construir una avantguarda per aquells que vulguin anar més ràpid i més lluny en els terrenys social i fiscal. És precisament per tots aquests avenços que la Confederació europea dels sindicats ha aprovat gairebé per unanimitat el Tractat constitucional.

Per primer cop es reconeix una garantia jurídica pels serveis públics. Els Estats membres podran finançar els seus serveis públics sense vulnerar les regles de la concurrència. La defensa dels serveis públics, és per primer cop una política d'Estat, una opció de solidaritat territorial i un compromís pressupostari per assegurar la seva existència.

A més, inclou entre els objectius de la Unió el dret a una educació gratuïta, l'accés als serveis públics i a la Seguretat Social. A més, reconeix els anomenats drets de "tercera generació": el dret a la protecció del medi ambient, a la protecció dels consumidors, a la no discriminació a causa de l'orientació sexual, a la protecció de les dades personals o a la diversitat cultural i lingüística.

Amics i amigues, aquest projecte de Tractat pel que s'institueix una Constitució per Europa no és el nostre objectiu final, però és un magnífic punt de partida. Hem de fer una intensa campanya per arribar a tots els nostres conciutadans i conciutadanes, per explicar-los-hi el projecte, per a desfer malentesos, per animar-los a participar i a fer possible un nou pas endavant vers l'Europa que volem. Des de Catalunya hem de donar una senyal molt clara, un contundent "sí" a Europa, un "sí" majoritari a la nova Constitució europea.

Que ningú no pensi que la Constitució s'aprovarà perquè ja la votarà algú altre. Que ningú no deixi en altres la seva responsabilitat com a europeu. Perquè amb l'aprovació de la Constitució per fi podrem dir sense embuts: som ciutadans d'Europa.

Moltes gràcies.